

Kuran Kursları ve Kadınları

Koray Çalışkan

koray.caliskan@boun.edu.tr

Çocukluğum iki yerde geçti. İlk yedi sene Kepirtepe Öğretmen Okulu'nda. Annem matematik öğretmeni ve idareciydi. Babam Lüleburgaz Lisesi'nde müdür yardımcısı. Kepir'in kocaman yerleşkesi benim gibi memur çocuklarının oyun bahçesiydi.

Çevremiz hareketliydi. En güzel mevsim yazdı. Okulda çocuklar için kurslar açılırdı. Bana da sormuşlardı: İngilizce mi, müzik mi? Ben Serpil Doğan'ın açtığı müzik kursunu seçmiştim. Aldığımız kahverengi Yamaha flütle kızım Elif Nare otuz sene sonra şimdi oynuyor. Günler karıncaları inceleyerek, bizimkilerin aralarında sessizce konuşurken "köpek" dediği insanlara bön bön bakarak, kedi köpek peşinde koşarak ve okuldaki sosyal hareketliği izleyerek geçirdi. Annem bir eylem sırasında yürüyenlerin arasından bana seslenmişti: "Koray, yemeğin altını kapattın mı?"

1980 kışında İzmir'e taşındık. Evimiz İzmir'in İşçievleri semtindeydi. Kocaman bir caminin sokağında oturuyorduk. Ailemiz dağılmış, müzik kursları bitmiş, annem bir yere babam başka yere sürülmüş, ortalık gayet sıkıcı bir hal almıştı. Yazın mahallede gidilecek tek kurs Kuran kursuydu. Ben de gittim, arkadaşların peşine takılarak. Bizimkiler karşı çıkmadılar.

İki günde felaket sıkıldım, zaten İngilizceden kaçmıştım, bu kez Arapçayla uğraşmak zor gelmişti. Hoca da elindeki sopayı sağa sola savuran süper bir pedagoğu! Kuran kursu hikayem başlamadan bitti.

KURAN GÜZELDİR, AMA

1997'de New York'a taşındım. 1999'da, o ilk kuran kursuna kısacık uğradıktan 20 sene sonra Arapçam bayağı ilerlemişti, hem de İngilizce konuşarak öğrenmiştim. Yaklaşık altı ay Mısır'da yaşamıştım ve iki yıldır klasik Arapça öğreniyordum. Hiçbir yabancı dili Arapça kadar sevmedim. 2001-2002'de Mısır'da bir yıl daha geçirdim. Bir takside harika bir Kuran kasedi dinledim. Okuyanın ismini öğrenip bütün Kuran setini aldım ve her akşam biraz dinleyerek, bütün Kuran'ı bu kez Arapça okudum. Hala kasetleri saklarım.

Hele açılış suresinin güzelliği ve gizemini birçok sevdiğim şiire değişmem. 18 çocuğumuz bu fatihayı öğrenmek için gittikleri kursta öldüklerinde içim parçalandı. Keşke o binaya girmeselerdi de hayatları başka dünyalara açılsaydı.

KADIN VE KURAN

Edebiyat geleneği güçlü bir memlekette yaşasak ve Kuran'ı çalışmak isteyen vatandaşlarımız olsa güzel olurdu. Oysa zamanının devrimci-poetik metni Kuran, ülkemizde muhafazakarlığı kuran bir araca dönüşmüş durumda. Kuran eğitimi üzerinden ülkenin geleceği daha adaletsiz bir hale bürünmekte. İslami muhafazakar AK toplumun temeli atılmakta. Müs-nükleer ailenin gerici etik mimarisi oluşmakta. Bu toplumsal inşaatın cinsiyet üzerinden yürüyen bir iş bölümü var.

Bizim gibi ataerkil memleketlerde formal eğitim yatırımı erkek çocuğa yapılır. Kızlar pek okula gönderilmez. Kuran kurslarında ise durum farklı. 2006 yılı sonu itibarıyla MEB verilerine göre toplam 184.983 öğrenci resmi Kuran kurslarına kayıtlı. Kayıtdışı yerlerde Kuran okumayı öğrenenlerin sayısı bunun çok üstünde.

Bu toplamın yaklaşık %90'ı kadın öğrencilerden oluşmakta. 18.641 erkek öğrenciye karşı 166.342 kadın öğrencinin eğitim gördüğü kuran kursları, bir toplumsal cinsiyet eleği gibi işlev görmekte.

Önümüzdeki on yıl kadınların kayıtlı istihdamdan çekildiği ve yerlerine erkeklerin konduğu bir Türkiye'de yaşayacağız. Zaten bu yıl meclisten geçen İstihdam Yasası marifetiyle kadın istihdamı kısıtlandı. Bir de çalışan kadınların %70'inin istihdam edildiği tarımdaki nüfusun azalmasıyla kadınlar aktif iktisadi hayatın iyice dışına itilecekler. İktisaden güçsüzleşen kadın özgürleşemez.

İktisadi alanın ana artellerinden çıkarılan kadınları eve kapatacak, aileden sorumlu insanlara dönüştürecek, bu kapatılmışlığı da Kuran'la meşrulaştıracak, kadını evlenecek muhafazar erkeğin Kuran hatmetmiş karısı yapacak kurumlardır Kuran kursları. Kuran'ın, sorunlu bir çok yerine rağmen, ruhu açısından adalete dair çağrısını gizleyen, poetikasını değil, sorunlu siyasasını öğreten modern muhafazakar yerlerdir Kuran kursları. Kurdukları tek şey adaletsizliktir. Hatta daha da ileri gidelim, Kuran'ın ruhuna aykırı yerlerdir bu Kuran kursları. Elif'in ablalarına, abilerine elifi merket diye belleten yerlerdir bu kuran kursları.